

קיא רין סמיכות גאולה לתפלה וכו' ד' סעיפים:

א (אע"פ שקריאת שמע וברכותיה מצוה בפני עצמה ותפלה מצוה בפני עצמה) צריך לסמוך ברכת גאולה לתפלה^א ולא יפסק ביניהם אפילו באמן אחר גאל ישראל^ב ולא בשום פסוק שנוהגין לומר קודם תפלת י"ח^ג כגון פסוקי כי שם ה' אקרא ודומיו הוין מפסוקי^ד אדני שפתי תפתחו^ה שהוא חובה מתקנת חכמים^ו ואינו חשוב הפסק שכיון שקבעוהו חכמים בתפלה^ז נעשה מכלל התפלה וכתפלה ארוכה היא^ח וי"א שמוטר לענות אמן אחר גאל ישראל^ט וכן נוהגין^י כמו שנתבאר בס' ס"ו^{יא}.

ובמוסף ומנחה^{יב} שאין שם סמיכת גאולה לתפלה מותר לומר פסוקים קודם אדני שפתי תפתח אבל לא אחריו משום הפסק בתפלה^{יג} שהרי פסוק זה מכלל התפלה הוא:

ב יש מי שאומר^{יד} שבשבת א"צ לסמוך גאולה לתפלה מפני שסמיכה זו למדוה חכמים^{טו} ממה שכתוב יהיו לרצון וגו' צורי וגואלי^{טז} וכתוב אחריו יענך ה' ביום צרה אבל שבת לא יום צרה הוא^{יז} ימים טובים דינם כחול^{יח} הואיל והם ימי הרין שבפסח העולם גידון על התבואה ובעצרת על פירות האילן ובהג על המים^{יט}.

ואין לסמוך על סברא זו^כ אם לא במקום שצריך לכך^{כא} לפי שלימוד זה אינו אלא סמך בעלמא^{כב} ועיקר סמיכות גאולה לתפלה הוא מדברי חכמים^{כג} שדימו י"ח ברכות אחר ברכת גאולה לאוהבו של מלך שבא ודפק על פתח המלך ויצא המלך לקראתו ואם רואהו המלך שהפליג והלך לו אף הוא מפליג ושוב אין מתקרב אליו כשהוא ודופק כך הוא כמפסיק בין גאולה לתפלה:

ג הש"ס בכתפתהויל י"ח בקול צריך לומר תחלה פסוק אדני שפתי תפתח^{כד} הואיל והוא מכלל התפלה^{כה} וטוב שיאמרנו בלחש^{כו}.

אבל שאר פסוקים אין צריך לומר^{כז} ואם רצה לומר רשאי ואין אוסר כלל להפסיק^{כח}

יד קחם חמודות רבוי המדות פ"ק דברכות אות נג. מ"א שם.
טו הגהות אשרי פ"ק דברכות סי' י מאור דועו הל ק"ש סי' יד בשם ר"ת.
טז ירושלמי ברכות פ"א ה"א הובא בש"י ברכות ד, ב ד"ה זה. ובמור.
יז ראה לקמן סי' תרד ס"ז.
יח מנהגי מהר"ל הל' ר"ה סי' ב. רמ"א ס"א.
יט משנה ראש השנה טז, א. תוספת באר הגולה ברמ"א שם. וראה לקמן סי' קד ס"א. סי' תנד סמ"ז.
כ ב"י.
כא רמ"א ס"א. וראה סי' פ"ק. וראה כרי השלחן סי' יט ס"ק ת.
כב ב"י ס"ז שם.
כג ירושלמי ברכות פ"א ה"א. רש"י ברכות ד, ב ד"ה זה. מור. לבוש ס"א.
כד מהר"י איסרלין תרומת הדשן ח"ב סי' ק. שו"ע ס"ג. וש"ע סי' כג ס"ז.
כה כדלעיל ס"א.
כו כתביו האדרי הובא במ"א ס"ק ד.
כז תרומת הדשן שם. מ"א שם.
כח מ"א שם.

א רבי יוחנן ברכות ד, ב (רש"י ר"ה דה). ושם טו, ב. מור וש"ע סי' א. וראה לעיל סי' מו ס"א. סי' נא ס"ד. סי' נח ס"ד. סי' מו ס"ד וס"ג. סי' ספ ס"ד. סי' ע ס"א וס"ח. סי' פפ ס"א. סי' קפ ס"ב. לקמן סי' קד ס"א. סי' רסו ס"ב וס"ז. סי' רצב ס"ד. סי' רצג ס"ב. הל' ת"ת פ"ג ק"א. א. פ"ד ק"א. ב.
ב ש"ע שם. ע"י סי' סו ס"ט וש"נ. וכן בברכת התפילין ולעניית קדיש וקדושה, ראה שם ס"י - יא.
ג הגהות ירושלמיות פ"ב בהל' תפלה אות ד. מודרכי פ"ק דברכות רמז כב. מור וש"ע שם.
ד דברים לב, ג.
ה תהילים יא, י.
ו ה' יוחנן שם ברכות ד, ב. ושם פ, ב. מור וש"ע שם.
ז ראה ברכות ד, ב. מור. לבוש ס"א.
ח ראה ברכות פ, ב. ס"ז ס"ק ב.
ט ברכות ד, ב. רב אשי שם פ, ב. ב"י ס"ז שם.
י טור.
יא רמ"א ס"א.
יב ס"ב. וש"נ. ושם כתב לסיים עם הש"ע ולא לענות.
יג טור. לבוש מ"א. מ"א ס"א. א. ולענין ערבית ראה לקמן סי' רסו סי' ש"ע.

הלכות תפלה קיאקיב

שכג

בעניני התפלה וצרכיה) בין תפלת לחש לתפלה שבקול (אבל להתעסק בדברים אחרים אסור עד אחר נפילת אפים כמו שיתבאר בס"קל"א^{טו}):

ד אם עד שלא קרא קריאת שמע וברכותיה מצא צבור שמתפללין? לא יתפלל עמהם תחלה ולקרות אח"כ קריאת שמע וברכותיה כמו שעושים בפסוקי דמרה^{טז} לפי שמסמיכת גאולה לתפלה שחרית גדולה מתפלה עם הצבור (אבל בערבית תפלת הצבור^{יז} גדולה ממסמיכת גאולה לתפלה כמו שיתבאר בס"קל"א^{יז}):

ק"ב שלא להפסיק לא בג' ראשונות ולא בג' אחרונות וכו' סעיף אחר:

א ק"כ וקנים ומהם כמה נביאים תקנו י"ח ברכות על הסדר^{יח} ג' ראשונות להסדיר שבתו של מקום תחלה^{יט} בעבר שמסדר שבתו של רבו תחלה ואח"כ מבקש פרס מרבו וגי' אחרונות הן בעבר שקיבל פרס מרבו ונפטר והולך לוי' י"ג האמצעיות הן בקשת פרס לפיכך אם רצה היחיד לשאול צרכיו בברכות האמצעיות רשאי כמו שיתבאר בס"קל"ט^י אבל בג' ראשונות וגי' אחרונות שהן סידור שבת אין לשאול בה' צרכי יחיד אבל צרכי צבור מותרו שהרי עבודה ושם שלום בקשת צרכי רבים הן ועם מה שהעבד מסדר שבתו של רבו יכול לשאול צרכי צבור שהו' ג"כ שבת וכבוד להרב שרבים צריכים לו^{יא} ועל כן נהגו במדינות אלו לומר קרוב"ץ^{יב} בג' ראשונות וגי' אחרונות^{יג} אע"פ שיש בהן כמה בקשות וגם אין בהם משום הפסק בתפלה אפילו להאומרים שאסור להפסיק בפיוטים בברכות קריאת שמע כמו שנתבאר בסיומן ס"ח^{יד}:

ק"ג דיני הכריעות בי"ח ברכות וכו' מ' סעיפים:

א אלו ברכות ששוותין בהן באבות תחלה וסוף ובהוראה תחלה וסוף^{טו} ואם בא לשחות בסוף כל ברכה או בתחלתה מלמדין אותו שלא ישחה שלא יבא לעקור תקנת חכמים^{טז} שלא יאמר כל אחד מחמדו כמו שהוא רוצה ואין כאן תקנת חכמים כלל לשחות ויבאו להקל על ידי כך באבות ובהוראה^{יז}.

ור"י (וראה מור סי' תקפב). שו"ע סי"א.
ח רא"ש שם. טור. לבוש סוף סי"א.
ט פיוטים שנקראים קרוב"ץ - ר"ת קול רנה וישועה באהלי צדיקים (ב"י רס"י סח), או מושגן "קרובות" שמקריבין אל הש"ת (מעניני יו"ט ברכות פ"ה סי' כא אות א).
י תוס' ורא"ש שם. מור. רמ"א סי"ב. וראה לקמן סי' קכג סי"ג. סי' תצ ס"ה. הקצא סי"ג. סי' תרכג סי"ב. בנזכר הסידור יש פיוטים וכן להתחלת מל וגם, ובסידורו הב"ד - אף לתפלות ו"ה ויהי"ב.
יא ס"ב ושי"ג.
סימן קיג
א בדיחא ברכות דד, א. מור ושו"ע סי"א. וראה בהמשך הכ"י, ולעיל סי' פפ סי"ג. סי' קמ סי"ב. ולקמן סי' קכז סי"א. ובשעת הדחק - נתבאר לעיל סי' צד סי' וס"ה.
ב תוס' ברכות שם ר"ה מלמדוין מור.
ג ט"ז סי"א.

כט סי"א. ושי"ג.
ל דשבי"א בתשובה ה"א סי' רלו. שו"ע סי"ג.
לא ברילעיל סי' נב סי"א ושי"ג.
לב ראה לעיל סי' צ סי"א ושי"ג.
לג סי' ה' בשו"ע לא הניע לדינו וראה בשו"ע שם סי"ג.
סימן קיב
א בדיחא מגילה י, ב. מור. לבוש סי"א. וראה לעיל סי' פפ סי"א. לקמן סי' קטז ס"ד.
ב ראה לעיל סי' נג סי"א.
ג ר' חזניא ברכות דד, א. מור. לבוש סוף סי"א. ראה לעיל סי' מ ס"ה. סי' קד ס"ד. לקמן סי' קיג סי"ה. סי' קד ס"ה. סי' קז ס"ד. סי' קפח סי"ב. סי' רוד סי"א.
ד ראה לקמן סי' קכג סי"א.
ה ר' יהודה ברכות שם. מור ושו"ע סי"א.
ז תוס' ברכות שם ר"ה אל בשם ר"ה ורב האי. דשבי"א ברכות שם ותרי"ג (כב, ב ר"ה אל) בשם גאונים. רא"ש פ"ה דברכות סי' כא בשם ר"ה ור"ת. מור בשם בה"ג ור"ת